

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Jncipit solemne opus expositionis Euangeliorum
dominicalium tocius anni reuerendi magistri Alberti de
Padua ordinis frat[rum] heremitaru[m] sancti Augustini**

Albertus <de Padua>

Vlme, 1480

[Prima pars]

urn:nbn:de:hbz:466:1-30888

Sermo

quidem xpm resurgere pmo ppter dignitatem sue sanctificacōis non em dignū erat vt sanctus scōz mortuus maneret Ad. 2. hūc de resuscitauit solutis doloribz iferni iuxta qd ipossibile erat teneri illum ab eo didit em Dauid non relinques aiā meā in iferno. nec dabis sandū tuum videre corruptionē. Item optuit ppter obedientiā passionis. nō em aueniens erat vt ille mortuus remaneret. qui p sua morte nobis vitam meruerat Phil. 2. ppter qd deus exaltauit illum. glo. exaltauit i resurrectione. Itē ppter ei9 vlem dñationem. Ro. 9. In hoc xps resurrexit vt vi uoz et mortuoz dñet. Item ppter euangelii pdicacōem. Si em non resurrexisset nullus psumpisset pdicare de eo qui crucifixus erat. Luc. 24. Oportebat xpm pati et resurgere a mortuis tercia die. et pdicare in noie eius etc. Item optuit ppter nraz iustificacōem Ro. 4. Fortius est ppter delicta nra. et resurrexit ppter iustificacōem nram. Item ppter dei afirmacōez. Si em non resurrexisset. fuisset fides amhilata. Nemo em credidisset eū esse filium dei vel filiū vginis. vel humani generis redemptorem. vñ ante resurrectionē dubitarūt discipuli euntes in emaus dicentes. Nos sperabamus qd ipse esset redempturus isrl. Ideo dñ. 1. Cor. 15. Si xps non resurrexisset vana esset fides nra. Item ppter spei eleuacōem. Si em ipse qui est caput nrm nō resurrexisset nemo sperasset se resurrecturum. 1. Pe. 1. Regenerauit nos in specie vite p resurrectionem ihesu xpi ex mortuis. Item propter nostrā resurrectionem. Si em ipse non resurrexisset gliam quidem beate visionis potuissent habere fideles merito passionis eius. sed gloriam corporis resurgentis nunq̄ habuissent. qz resurrectionem xpi optebat esse causam nre resurrectionis. et ppter hoc dicit apłus. 1. Cor. 15. xps resurrexit ex mortuis vt sit pmitie dormientium quemāquidem p hoīem mors et p hoīem resurrectio mortuoz Et sic in eadem oēs moriunt ita in xpo oēs viuificabunt. Ad quā vitā ill q̄ resurrexit nos pducat immortalis deus in secula etc.

Dominica prima post pascha. ser. xlii.

Vm esset sero vna sabbatoz. et fores esset clausē ubi erāt discipuli agregati ppter metū in deoz venit ih̄s. Jo. 2. pma ps hui9 euāgelii habet Luc. 24. Nihil ē in quo tm errāt hoīes sic in ppo sensu. nec ē tm aliqd de quo min9 alter alteri mudeat sicut de sensu vnusquisqz em vt didit apostolus in suo sensu habundat. Ecce igit qz gloss9 apłus Tho. tm adhsit ppo sensu. vt de xpi resurrectione dubitauit. et discipulis iferentibz ul

noluerit credere. nisi ipemet membra xpi palparet. eius voluntati xps descendit et se palpandum prebuit. ut omne ab illo dubietatem tolleret. de hoc agit in primo euangelio. quod in tres partes dividit. in quarum prima agit de prima xpi apparitione ad probandam resurrectionis veritatem. In secunda vero subiungit altera apparitio ad tollendam discipuli dubietatem. ibi. Et post dies octo etc. In tertia autem describit multitudinem signorum xpi ad confirmandam fidei sinceritatem. ibi. multa quidem. In prima parte circa primam xpi apparitionem. 6. tangunt. quorum primum est quod mira fuerit ista apparitio. quia viz ianuis clausis ad discipulos est ingressus. unde dicit: Cum sero esset: mulieribus quidem mane apparuit. discipulis vero sero illa viz hora qua omnes simul essent. ut esset manifestus quod omnibus videbat. et ut eos confortaret in ea hora qua magis timebant: die illa: scilicet resurrectionis: una sabbatorum: in prima scilicet sabbati que fuit dies dominica. Noluit xps quod dies ipsa sue resurrectionis transiret. quin apostolis se demonstraret. propter hoc viz quia iam ipsa die fuerat inter apostolos colloquium resurrectionis. propter verba Marie magdalene et aliarum mulierum. unde nimium desiderabant apostoli eum videre sed non minus desiderabat xps se illis ostendere unde ipsas dicens preterire non permisit. cum eis appareret: Et fores essent clausae: clausae erant fores propter duo. tum quod iam erat hora tarda. tum etiam quod metuebant iudeos. ne apertis foribus eos caperent: ubi erant discipuli congregati: congregati erant in monte syon. in cenaculo ubi xps ante passionem cenam fecerat cum discipulis suis. Tres autem sunt cause quare congregabantur. una quod propter memoriam xpi adhuc veniebant ad locum ubi cum ipso in ultima cena manducaverant. Altera quod discipuli xpo vivente semper fuerant simul conversati unde amore societatis antiquae adhuc congregabantur in unum locum. Tercia quia metuebant iudeos. et ideo propter securitatem congregabantur in unum. Proverbia. 18. Frater qui adiuvat a fratre quasi civitas firma: propter metum iudeorum. duo sunt propter que timebant iudeos. tum quod fuerant discipuli eius. quem persecuti fuerant. Io. 15. Si me persecuti sunt et vos persequentur. tum etiam quod imponebat eis quod esset futurum corpus xpi de sepulchro: venit ihesus et tunc erant fores clausae ut ostendat secundum Theodosium quod eodem modo resurrexit adiacente lapide super monumentum. Et attende ut dicit Lucas. quod tunc venit ihesus ad discipulos quibus xps appuit euntibus in emaus ingressi in iherusalem renuntiabant apostolis congregatis quod viderant dominum et eum cognoverant in fractione panis. cum vero ex altera parte alii dicerent. quia resurrexit dominus vere. et apparuit Simoni ut verum ostenderet utrumque dictum. C. Venit

Sermo

ihus et stetit in medio discipulorum: in medio quidem stetit. quia ipse est medium in quo diuina et humana natura unite sunt. duo uiz extrema maxie distantia. propter quod ipse deus mediator dei et hominum homo christus ihesus. Et nota ut dicit Salu. quod medius locus est dignitatis. et debet honorabilioribus. propter quod christus stetit in medio discipulorum sic sol inter sidera ut eos illuminaret sic flos inter lilia ut eos decoraret sic principes inter milites. ut eos roboraret. sicut magister inter discipulos. ut eos informaret. sic pater inter filios. ut eos cor'daret. sic cor inter membra. aut eos uiuificaret. Et sic communis amicus. ut omnibus se comunicaret. ut cum sumus plures aliquem diligentes. si supuenerit. eum statuimus in medio ut singuli eius possimus frui presentia. Querit hic Ber. quod post resurrectionem corporis diuini uerum corpus fuerit. quod clausis foribus ad apostolos introiit. Si enim uerum erat corpus duriciam habeat et corpulentiam. omne autem tale aliud corpus non pertransit nisi illud diuidendo. quare uidetur. quod aut corpus christi non erat uerum corpus. aut si erat. quod ianuis clausis ingredi non potuerit. Item per aliam rationem hoc idem probatur. nihil enim palpat nisi palpandi resistat. unde quia aer non resistit. nobis impalpabilis est. quoniam uero inter duo est resistentia. unum non subintrat alterum sine diuisione ipsius. Cum igitur corpus christi esset palpabile uidetur quod ianuis clausis ingredi non potuerit. Et dicendum quod propter primum argumentum aliqui heretici dixerunt quod corpus christi post resurrectionem uerum corpus non fuerit sed fantastum. unde ad discipulos ianuis clausis ingredi potuit. Sed contra hoc arguitur. in libro de agone christiano dicens. quod ex eo quod christus clausis ianuis subito apparuit. non est putandum quod fantastum corpus habuerit. De corpore enim suo sapere potuit quod uoluit. ante enim passionem suam tantum illud clarificauit in transfiguratione. ut splendoris solis excederet. et in resurrectione ad quantam uoluit potuit subtilitatem redigere. Sic igitur clarificatum fuit illud corpus supuemente quadam gloria. sed permanente natura ita subtilitate assumptis in suo corpore ut ianuis clausis in terra uitate terrae corporis permanente. Non igitur christus deposuit propria corpulentiam et magnitudinem atque duriciam corporis. ut ianuis clausis transiret. sed omnibus istis permanentibus uirtute subtilitatis gloriose que non repugnat nature ianuis clausis intrauit. Sed dices bene quidem uideo quod uirtute assumptis gloriose intrare potuit ianuis clausis sed cum ponatur manere ueritas nature corporalis. uidetur quod illa impedire debuerit subtilitatis actum. Ad hoc respondet Augustinus in sermone passionis quod christus ambulauerit super mare. et tamen corpus eius erat ponderosum. Sed hoc ideo quia uirtute diuinitatis impediatur actus

ponderositas. ne deorsum traheret. ita in proposito virtus subtilitatis corporis christi non quidem destruxit naturam corporis eius. sed quoniam voluit subtrahit actum resistendi propter hunc argumentum prime questionis dixit Eutimius ut recitat Gregorius. 20. morum. quod corpus christi gloriosum. verum quidem corpus fuit. sed impalpabile ventis aere quod subtilius. Contra quod est. quod christus resurgens palpabilem se exhibuit discipulis dicens. palpate et videte quod spiritus carnem et ossa non habet. sicut me videtis habere. unde dicendum hunc Gregorius. quod corpus christi subtile quidem fuit per effectum spiritualis potentie. palpabile autem per veritatem nature. In ipso igitur corpore christi duo erant. scilicet palpabilitas corporis et subtilitas glorie. Et quoniam voluit usus est vna sine altera nam ingrediendo ianuis clausis usus est subtilitate sine actu palpabilitatis. ipsa tamen palpabilitate manente. Cum vero palpandum se exhibuit. usus est actu palpabilitatis et corporis pulentie sine actu subtilitatis. ipsa tamen subtilitate exiit. Sed dicitur quod hoc potest fieri. Audi quid tibi respondet Au. in sermone palpabili. Si apprehendis inquit modum non est miraculum. ubi desit ratio ibi est fidei edificatio. Eodem modo respondet Gregorius. Divina inquit operatio si ratione apprehenditur. non est admirabilis nec fides habet meritum cui humana ratio prebet experimentum. Transiit igitur verum corpus christi ad discipulos ianuis clausis. quemadmodum radius solis transit vitrum clausum. Item quemadmodum tota imago corporis transit vitrum absque eius divisione. Item quemadmodum spiritus pertransit quocumque corpus sine divisione. ita corpus christi gloriosum non quidem spirituale per subtractionem nature. sed spirituale per assumptionem glorie. materiale corpus absque divisione potuit pertransire quod omnia quecumque voluit fecit in celo et in terra. **D** Secundo tamen igitur quantum illa appetitio domini fuerit grata. quod pacem annuntiavit que est summum bonum: Et dixit eis pax vobis: glo. qui pacem dicit vno verbo. omnia bona annunciat et apprehendit. bene erat apostolis necessaria pax. quod erant expositi periculis iudeorum. Nota quod loquendo de pace virtuosa et honesta. ipsa est excellentissimum bonum. quod patet ex quatuor. Primo quidem quia pax est bonum cum quo sunt omnia bona. in pace enim omnia bona adveniunt homini. siue sint bona corporis. ut sanitas. robur. et pulchritudo. siue sint bona anime. ut virtus et scientia. in quiete enim fit anima sciens et prudens. siue sint exteriora bona ut honores. amici. et divitie. Job. 22. habete pacem et per hanc habebitis fructus operationis et propter hanc hortatur psalmista. dicens. quis est homo qui vult vitam et diligit dies videre bonos et per pauca subdit inquirere pacem et persequere eam. immo ipsa pax ita continet omnia bona et tantum bonum est quod etiam si homo inadat in aliquam infortuniam nihilominus vitam

Sermo

ducat delectabilem. Nam qui h̄t pacem in aīo. etiam si pauper sit. contentus est de hys que h̄t p̄secutiones. infirmitates. et quecumq; tristitia et extremo ip̄am mortem equanimiter tollat. Sap. 30. Estimata est afflictio exitus illoꝝ. illi aut̄ sunt in pace unde Psa. 38. Ecce in pace amaritudo mea auarissima. Secūdo pax est bonū sine quo nihil est bonum. Sine pace em̄ oīa bona h̄ōis sunt in piculo p̄ditionis. que tñ si ad tempus maneāt nō sunt h̄ōi bona. quantis em̄ diuidis h̄ō sit plen⁹ q̄ magnis sublimatus honorib⁹. q̄ multis vallatus amic⁹. sine pace animi nihil p̄ficiūt Tre. 3. Repulsa est a pace aīa mea. iō oblitus sū bonoꝝ. Tercio pax est bonū p̄ oīa diffusū. oīa sustinens. Nam vt dicit quidā doctor grecus diuinitas ip̄a et natura dei i unitate patris subsistit. Exinde vero transmittit in āgelos. et diuinas potestates. vt ad dñm et adinuicē pacifice se habeant. et sup̄nis autē spiritib⁹ diffundit. pax in totaz creaturā inferiorē. et tota pulchritudo vniuersi in pace consistit. ip̄a deniq; pax in nobis ē h̄m amicitia et corp⁹ h̄m aīaz q̄dē p̄ inuestigacōem virtutū. et diuere delectabiliter ad alios. Secūdū corpus aut̄ in amensuracōe membrorum. vbi est pulchritudo et cōmensuratio elementoz vbi sanitas consistit. Quarto pax est bonū oībus optatū. Nest. 13. optata cunctis mortalib⁹ pace fruunt. qd̄ quidem bonū tñ est desiderabile. vt etiā suum contrariū. s. bellum et pugna gl̄iosam pacem intendat non em̄ pugnat h̄ōies. vt sp̄ in pugna sint sed vt de viciis inimicis tranquilla et gl̄iosa pace fruunt. Vnde Augu. ad bonifacium. bellū inquit d̄t esse necessitatis. vt liberet deus a necessitate et deseruet in pace. Nō em̄ pax q̄rit vt bellū exerciat sed bellū gerit vt pax acq̄rat. Esto ḡ pugnādo pacific⁹. vt eos q̄s expugnas ad pacis vtilitatem vincendo p̄ducas. Ex quo patz bellare aliquñ licitū est et iustum qñ viz illi debellant qui pacis bonū impediunt et p̄turbant. multo em̄ melius est talib⁹ vinci q̄ in sua proteruitate manere. Vnde Augustinus in sermo ne d̄ puero Centurionis. Qui licentia iniquitatis eripitur. vtili⁹ vincitur. quoniam nihil est infelicius felicitate peccandum. Et nota q̄ hoc pacis bonum. deus non tribuit quibuscumq; qz non dat illud malis hominibus. Psa. 48. Non est pax impiis dicit dominus. qui si aliquando videant̄ frui pacē mundana illa non est vera pax. Jere. 8. Dicentes pax pax. Cum nō esset pax qui etiam si aliquando vesuentibus aduersitatibus veram pacem querūt. non tñ inueniunt. quia non ex corde querit Eze. 2. Angustia sup̄uemente req̄rent pacem et nō erit. ymmo tales contrariū vere pacis inueniūt. eternam viz dampnacōez. 1. Teb. 5.

Cum dixerint pax et securitas. tunc repentinus eis supe unūt in
tertus. sic dolor in vtero habentis et non effugient. hoc igitur
bonū penitus non secunt mali. sed boni tm̄. vñ dicit xps. pax
vobis. non quibuscunq. sed vobis. Luc. 2. In terra pax hoibus
bone voluntatis. c. f. Tercio ostendit quō ista apparitio
fuerit certa: Et cum hęc dixisset discipulis ostendit eis manū a la
tus: in quibz erant vestigia vulnez clauoz et lancee. Querit q̄
re xps resurgens a mortuis vulnera sue passionis reseruauerit.
dicendū q̄ huius multe sunt cause. Prima ad pbandū suā resur
rectionem. in eo em̄ q̄ vulnera ostendebat manifestabat q̄ ille
resurrexerat qui in cruce pependerit. Luc. 24. Videte manū me
as et pedes meos. qz ego ipse sum. Secda ad cōmendandaz ei9
dilectionē. Si quis em̄ domicellus esset vulnerat9 amoze sue di
lecte. sic vellet sanari vt cicatrix alicuius vulneris appareret in
signum amoris Apo. 1. Dilexit nos et lauit nos a peccatis nris i
sanguine suo. Tercio ad ostendendum nr̄am redemptionē. qz
illa vulnera fuerunt nr̄e redemptionis p̄ciuz. Ysa. 53. Ipe vul
neratus est ppter iniquitates nostras. attritus est ppter scelera
nostra. Quarta ppter nr̄am edificationem. si em̄ in corpe christi
etiā gl̄ioso manebāt vulnera sue passiois. et nos eadē vulnēa
ctiue in mente portemus. Phil. 2. Hoc em̄ sentite in vobis qd
est in xpo ihesu. et Gal. 6. mihi absit gloriari nisi in cruce dñi no
stri ihesu xpi. vnde cantat in hymno passionis. portemus in me
morā fel. penas. et obp̄bia xpi. coronaz spineā. crucez. clauos
et lanceam. Et plagas sanctissimas omni laude dignissimas. ac
cetum. fel. arundine. mortis amaritudinem. Quinta ppter nostri
recordationem. Nequaquē em̄ christus nostri obliuiscit. p quibz
sic crudeliter fuit plagatus. vnde tanq̄ signum memoratū eas
dem plagas in suo corpe seruauit. vt eas intueno nr̄i recorde
tur. Ysa. 19. Ego tui non obliuiscar. et subdit causaz. Ecce i ma
nibz meis descripsi te. in manibz meis est descriptio tua. que de
scriptio sunt plage crucifixi. Sexta propter dei patris reconcia
tionem. Si enim deus pater irascitur humano generi. filius ostē
dit vulneribus suis quantū precii sit ipsum humanum genus.
pro quo sic est plagatus. et sic patrem nobis reconciliat. Heb.
2. Saluare in perpetuum potest accedens per semetipsum ad de
um ad interpellandum pro nobis. prima Joh. 2. Aduocatum
habemus apud patrem ihesum christum iustum et ipse est pro
pitiatio pro peccatis nostris. Vnde dicit Bernhardus. Secu
rum habes homo accessum ad deum. Vbi mater ostendit filio
pectus et vbera. Et filius demonstrat patri latus et vulnera.

Sermo

Nihil igitur dubium est ubi sunt tot dilectionis insignia. Septima ad impiorum confusionem. Nam ut dicit Xugu. In iudicio ipsa vulnera ostendet Christus peccatoribus dicens. Ecce homo quem crucifixistis. videretis vulnera que infixistis. agnoscitis latus quod pupugistis. quoniam pro vos aptum est. nec intrare voluistis. Octava ad electorum exultationem. Nam ut dicit Beda. magnus gaudium erit sanctis videre vulnera in carne Christi fulgida. pro que victor triumphavit de morte. et salvavit electos. Et attende ut dicit Xugu. quod etiam in corpore martirum apparebunt cicatrices vulnerum que pro Christi nomine sunt passi. si tamen aliqua membra eis ablata fuerunt. non erunt sine illis membris. sed cicatrices in membris redditis apparebunt nec ista vulnera erunt alicuius deformitatis vel indecentie. sed erunt dignitatis et pulchritudinis sicut stella in celo sicut lapis preciosus in anulo. sicut flos in stipite. et sicut rubeus color in rosa.

¶ Quarto ostendit quod ista appetitio fuerit leta: gaudium sunt ergo repleti gaudio: discipuli viso domino: Jo. 16. iteque videbo vos et gaudebit cor vestrum. et gaudium vestrum nemo tollet a vobis. Et nota quia visio Christi replet animam gaudio primo quidem. quod est rei pulcherrime et delectabilis. pro. Speciosus forma pro filiis hominum. Item quod est rei care et amicabile. Si enim gaudemus videre amicum post longam peregrinationem. magis tamen gaudemus eum videre liberatum gravi languore quo tenebatur. Sed maximum esset gaudium si etiam mortuus resurgeret. Christus autem est amicus carissimus discipulorum. pro omnia sua secreta eis revelavit. ut ipse dicit Jo. 15. Qui etiam pro eisdem morti se exposuit. unde non est mirum si eo viso gaudium sunt discipuli. Item visio Christi est rei gloriose et utilis. West. 15. Valde admirabilis es domine et facies tua plena gratia. Sed dubium est quod discipuli gaudium fuerint viso domino tamen Luc. dicat eos turbatos fuisse et exterritos existimantes se spiritum videre propter quod Criso. videtur velle quod ista fuerit alia appetitio ab illa quam recitat Luc. Sed sustinendo quod eadem fuerit. dicendum est discipulos primo fuisse exterritos. deinde vero loquente Christo et se illis ostendente gaudium sunt.

¶ Quinto ponit quid Christus mandauerit discipulis. sed mandato pacis donum premitit: Dixit ergo eis iteque pax vobis: gloria. iteratio pacis affirmatio est. dat enim deus pacem super pacem. quod pioque pax hic est. et in futuro. Ysa. 16. Seruabitis pacem pacem. quod in te speravimus. Nota quod die resurrectionis omnis appetitio Iesus discipulis: bis eis annuntiavit pacem in ingressu scilicet ad eos et antequam manducaret coram eis. Nam post secundam pacis denuntiationem ipse manducavit coram eis fructum mellis. et partem piscis assati ut dicit Luc. Et hinc est quod potest

qui gerit vicem xpi in solennitate missarum. in principio salutatur populum dicens. pax vobis. et similiter ante sumptionem eucharistie. Pax denunciata ipse mit eis officium. Sic misit me pater ad ea que ad patrem misit me: Et ego mitto vos: ut illa per me impleatis. Et nota quod pater misit filium. ut viam salutis euangelizaret. *Ysa. 4.* Euangelizare pauperibus misit me. Item misit eum ut per redemptionem nostram mortem subiret. Quia vero iam Christus suum officium a patre impositum compleuerat. et a mortuis resurrexerat. non erat veniens ut ulterius cum mortalibus vitam ageret. sed ascensurus erat in celum. et ideo apostolos misit sicut missus fuerat. misit quidem eos euangelizare. *Mat. 16.* Euntes predicante euangelium omni creature. Item misit eos ut per veritatem sustinentem mortem se exponerent. *Mat. 10.* Ecce ego mitto vos sicut agnos inter lupos etc. quia vero hoc officium impleri non potest sine gratia spiritali. Ideo sequitur collatio divini amoris qui spiritalis datus est. *R.* Nec cum dixisset insufflauit et dixit eis. accipite spiritum sanctum: *hm* quod dicit *Aug. 12. de tri.* Ille status corporis Christi non fuit substantia spiritalis. sed agrum sue missionis lignum. quantum ad tria. Primo ut idem dicit. quod in hoc ostensus fuit spiritalis non tantum a patre. sed etiam a filio procedere. Secundo quia ista donatio spiritalis ordinabatur ad dilectionem et curam proximam habendam. et hic est homo in cuius faciem deus inspirauit spiraculum vite. Tercio quod status non est nisi viventis. in sufflando. ostendit Christus. et se vivere. et substantiam spiritalis esse viventem cuius virtus omnia viuificat *Eze. 37.* Veni spiritus et suffla super interfectos istos. et reuiuificent. Nota *hm* *Gre.* quod spiritalis bis datus fuit apostolis. primo in terra die viz resurrectionis. de quo nunc agit. et de celo die penthecostes. duo enim sunt caritatis precepta dei viz dilectio et proximi. In terra igitur datur spiritalis. ut diligat proximus. de celo autem datur ut diligat deus. vel potest dici quod ministri ecclesie ad duo ordinantur. Quorum primum est ut populum perficiant *hm* intellectum. tollendo ignorantiam. et salutarem doctrinam annuendo. Alterum est ut eos perficiant *hm* affectum. purgando eos a culpa et gratie pulchritudinem ministrando. neutrum autem istorum facere possunt. nisi operante spiritali. unde in die penthecostes datus fuit eis spiritalis in linguis igneis. ut eorum doctrina haberet vim illuminatiuam. In die vero resurrectionis datus fuit in flatu. ut eorum ministerium expelleret culpam. et vitam gratie tribueret. unde quod ista donatio spiritalis ordinatur contra culpam sequitur. *L.* Quorum remisistis peccata: remittuntur peccata ipsorum per sacramenta ecclesie. que sunt baptismus contra originale peccatum.

Sermo

penitencia contra mortale. extrema vñtio extra veniale: remittū
tur eis: adeo. illud igit qđ faciunt ministri ecclie in curia ista ec
clesie ratum est in curia celesti. quemadmodum rex h̄t ratum iu
dicium seneschalchi sui: Et quoz retinueritis retenta sunt: Re
tinent pctā. qñ absolomis beneficium non impendit. Nota igit
h̄m Gre. qz grandis est honor ministroz ecclie. sed graue pon
dus est istius honoris. duz quippe est. vt qui nescit tenere mo
deramina vite sue. iudex fiat aliene. Scientes igit vt dicit Cri.
piculi magnitudinem multam tribuite sacerdotibz deuotionem
qd si aliquis sacerdos malus fuerit non impedit ppter hoc sacra
mentoꝝ effectus. Nam vt dicit Criso. Non sacerdos neq; ange
lus p̄t aliud opari in hys que data sunt a deo. sed p̄r et filius.
et sp̄s sanctus oia dispensant. Sacerdos aut suam linguam et
manum tribuit. nō em̄ esset iustum vt aliena malitia in aliquo
lederet sacramenta dei p̄cipientes. ¶ Sexto ponit quō
ista appetitio absenti discipulo fuit nunciata: Thomas aut qui in
terpretatur abissus. fuit aut abissus vt dicit alchimus: qz altit
tudinem diuinitatis certa fide penetrauit cum dixit. dñs meus
et deus meus: vnus ex. 12. : iam non erant nisi vñdecz. sed tñ
dicit fuisse vnus ex. 12. vel qz deus tot esse disposuerat. vel qz
12. fuerant añ prodicionem Jude. vel qui futuri erant in electio
ne mathie: Qui dicit didimus: didimus grece latine d̄r gerin⁹
qd cognomen auenit Tho. ppter dubium cor in credendo: Non
erat cum eis. cum discipulis: qñ venit ih̄sus: multum nocet ab
esse aggregationi et societati bonoz. multa em̄ mala eueniunt ⁊
picula. Sed querit hic h̄m Be. Constat em̄ qđ dñs tunc appuit
discipulis qñ duo discipuli reuersi sunt d̄ emaus. ⁊ inuenerunt
agregatos. 11. dicentes quia surrexerat dñs vere ⁊ ip̄i narabāt
quō cognouerūt ip̄m in fractione panis. ⁊ cum hoc dicerent. ve
nit ih̄sus et stetit in medio eoz vt d̄r. Lu. 24. Igitur videt qđ
Tho. ibi fuerit. Et dicendum aliqd fuisse intervalū a narra tōe
discipuloꝝ. ad appetitionem dñi. quo medio tpe tho. non credēs
verbis discipuloꝝ egressus est cenaculum. quo egresso x̄ps reli
quis appuit. Deinde ponit discipuloꝝ narratio. Dixerūt ergo ei
alii discipuli: cum inter eos affuit. quasi gaudentes de vi sione
dñi. ⁊ dolentes de absentia tho: vidimus dñm: Sic audiuimus
a petro a discipulis et a mulieribz. ita et vidim⁹. Deinde ponit
tur rñsio Tho: Ille aut dixit eis. nisi videro in manibz eius fix
uram clauoz. sic vos dicātis vidisse. Sed quia non sufficit certi
ficari p̄ visum nisi etiam tangam. is̄ subdit: Et mittam digituz
meum in loco clauoz: Ita vt ad digitum p̄quiraz vulnera ei⁹

Et mittam manum meam in latus eius: magnum certe vuln⁹
 fuit illud sacratissimi lateris. in quo non digitum sed manū cus-
 piebat ap^lus mittere. vnde Jo. non dicit q^d deo latus percussus
 fuerit lancea. sed q^d vnus militum lancea latus eius appuit. vt
 ostenderet plage magnitudinem: non credā. ¶ Et atten-
 de q^d dñs obtulit se discipulis & palpandū et videndū. Lu. 26.
 Palpate & videte qñ sp̄s carnem et ossa non h̄t. sicut me vide-
 tis habere. Ap^li tñ ppter reuerentiam non t̄tigerunt eū sed sus-
 fecit eis ad credendum sola visio. Tho. vero amplius desidera-
 uit vt crederet eum. s. tangere. Querit quare x̄ps istuz suum di-
 scipulum pmiserit esse extra consortium alioz. cum illis appuit
 atq^z cur sustinuerit eum sic dubitare. dicendum q^d hoc t̄tuz p-
 ter nos factum est. nam vt dicit Aug. in ench. Nullo mō deus
 pmitteret mala euenire. nisi adeo potens eēt vt ex eis bona eli-
 ceret. dubitatio autē Tho. non est dubium quin fuerit mala. sed
 ex illa euenit fidei nostri firmitas. dum em̄ audiuimus eū du-
 bitasse de resurrectione x̄pi eo mō quo aliquis n̄m dubitare pos-
 set. & cum hoc vltius legimus. q^d in fide solidatus fuit. non re-
 manet nobis vllius dubitationis locus. dubitauit igit̄ Tho.
 p nobis & in fide confirmatus fuit. ne ap^li⁹ dubitem⁹ Scda ps

Secundo cum dicit: Et post dies octo: ponitur altera
 dñi appitio ad tollendā Tho. dubitacōez. vbi quin-
 q^z tangunt. primuz est discipuloz conuentus: Et post
 dies octo: a die resurrectionis tali die sicut est hodie
 forte tot diebus distulit x̄ps appere. si forte medio tpe amouere
 tur cordis incredulitas Tho. vt dicit Criso. Non ponit autē ho-
 ra istius appitionis. & forte fuit eadem hora que pus: Itēz erāt
 discipuli eius intus in eodem forte cenaculo quo pus illis x̄pus
 apparuerat: Et tho. cum eis: non em̄ recedebat Tho. a reliquis
 discipulis si forte ei dñs appareret. Scdo ponitur x̄pi aduent⁹
 venit ih̄sus ianuis clausis: eodem mō quo prius. Vbi s̄m Cri-
 consideranda est clementia saluatoris. q̄ sollicitē p vna anima
 ne in errore permaneat. sc̄ipm vulneratū ostendit. ¶ Et ste-
 tit in medio: qui est oīs v̄tutis medietas: Et dixit eis pax
 vobis: Semp̄ annunciat pacem qui pacis federa dei et hominis
 fecerat. cuius etiam pacis ipse fideiusor est. Et attende q^d iā tri-
 bus vicibus in hoc euangelio p x̄pm pax ānunciata est. Est em̄
 triplex pax. Prima hoīs ad sc̄ipm que tollit oēm mentis anxie-
 tatem. de qua Judi. 6. Pax tecum. ne timeas non morieris. h̄c
 pacem x̄ps primitus ānunciat discipulis. qui erant clausi in ce-
 naculo timore iudeoz. vt oēm fugaret ab eis timorem. Scda